

Sygn. akt V U 1325/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w Kaliszu

odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 14 października 2015 r. Nr (...)

w sprawie M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 14 października 2015 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje M. W. emeryturę od (...).
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz M. W. kwotę 360zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.09.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił M. W. prawa do emerytury, gdyż nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. nie wykazał 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji M. W. podniósł, że praca w okresie od 01.06.1972r. do 31.12.1998r. w Zespole Szkół (...) w T.w Gospodarstwie (...), którą wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty jest pracą na stanowiskach wymienionych w wykazie A do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, co uprawnia go do uzyskania wcześniejszego świadczenia emerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS w O. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił co następuje:

M. W. urodził się dnia (...)

Na dzień 01.01.1999r. wykazał staż pracy wynoszący 26 lat i 7 miesięcy i 5 dni.

W dniu 10.06.1972r. ukończył naukę w Szkole Podstawowej w W..

W okresie od 01.06.1972 r. do 31.10.2001r. zatrudniony był w Zespole Szkół (...) w T.- Gospodarstwo (...).

Co do tego zatrudnienia odwołujący się przedłożył świadectwo pracy z dnia 3 1.10.2001r. (k 5 akt rentowych)

W dokumencie tym zaznaczono, że przez cały czas zatrudnienia pracował w szczególnych warunkach jako kierowca ciągnika, jednak z akt osobowych z tego zakładu wynika inny stan.

Najwcześniejsza zawarta w aktach osobowych umowa o pracę pochodzi z dnia 2 maja 1973r. i dotyczy pracy na stanowisku robotnika rolnego. Jest to umowa dla robotników stałych zawarta na jednomiesięczny okres próbny. Na takie same stanowisko jest umowa z (...), (tyle, że z inną stawką godzinową).

Również umowa o pracę z 1.07.1976r. dotyczy stanowiska pracownika produkcyjnego, tak jak umowa z 18.04.1979r., z 1.05.1979r., 1.08.1979r.

Dopiero umowa o pracę z dnia 1.12.1985r. określa stanowisko pracy: „traktorzysta”.

Dane powyższe nie są z kolei spójne z danymi w angażach płacowych ze stawkami godzinowymi. W większości aż do 1.07.1984r. dotyczą stanowiska pracownika produkcyjnego, za wyjątkiem jednak angażu z dnia 1.02.1976r, dotyczącego płacy na stanowisku traktorzysty. O wykonywaniu pracy na stanowisku traktorzysty mowa też w kolejnych zaświadczeniach o przeszkoleniu w zakresie BHP od 31.03.1983r, poczynając od angażu płacowego od 1.01.1995r, stanowisko pracy odwołującego się określane jest jako operator ciągnika i maszyn rolniczych.

(dowód- dokumenty w aktach osobowych z Zespołu Szkół (...) w T..)

Co do niezgodności danych w dokumentacji pracowniczej odwołujący się wyjaśnił, że związki zawodowe już na początku lat 80-tych zwracały uwagę na wadliwe określanie stanowiska pracy dla traktorzystów, ale bezskutecznie, bo wszystkim pracownikom księgową wpisywała stanowisko, „pracownik produkcyjny”. W rzeczywistości od czasu uzyskania prawa jazdy na ciągnik pracował już do końca zatrudnienia w tym zakładzie jako traktorzysta.

Twierdzenia te są dla Sądu wiarygodne, gdyż i niektóre angaże płacowe i dotyczące szkolenia BHP jeszcze sprzed umowy z 1.12.1985r. określają stanowisko odwołującego się jako " traktorzysta".

Prawo jazdy kategorii T odwołujący się posiada od 26.08.1974r.

Gospodarstwo (...) w T.istniało wprawdzie jako pomocnicze przy Zespole Szkół (...)ale było to duże około 300-400 hektarowe gospodarstwo rolne prowadzące pełną, nastawioną na zysk produkcję roślinną i zwierzęcą. Uczniowie Zespołu Szkół (...)odbywali tam praktyki zawodowe,, ale również zatrudniano na stałe około 40 pracowników produkcyjnych z okolicznych miejscowości, w tym 7 traktorzystów.

Odwołujący się pracował w tym gospodarstwie początkowo jako pracownik fizyczny, ale od czasu uzyskania uprawnień do kierowania ciągnikiem pracował stale w pełnym wymiarze czasu pracy jako traktorzysta.

Miał na stałe powierzony ciągnik U(...), później U(...),

Kabina była nieresorowana, sztywna i nieuszczelniona, nie chroniła przed kurzem, hałasem i warunkami atmosferycznymi. Odwołujący się wykonywał tym ciągnikiem wszelkie prace transportowe i polowe.

Transport dotyczył w zasadzie własnych potrzeb gospodarstwa, tylko sporadycznie traktorzyści byli wynajmowani zimą do odśnieżania dróg przez (...).Odwołujący się poruszając się po drogach publicznych przewoził wszelkie materiały do produkcji rolnej i wyprodukowane w gospodarstwie płody rolne.

Wyłącznie pracami polowymi zajmował się w okresie wiosennym przez około 3-4 tygodni. Podobny czas przy pracach jesiennych. Przy zbiorze rzepaku na przełomie czerwca i lipca oraz przy żniwach zajmował się transportowaniem zbioru do magazynów gospodarstwa, podczas gdy ścinaniem roślin na polach zajmowali się kombajnści. W okresie wykopów przed godziną 7 rano koparką wykopywano ziemniaki, po czym po zebraniu ich przez uczniów przez cały dzień odwołujący się transportował rośliny z pola.

Odwołujący się dużo przemieszczał się po drogach publicznych gdyż odbywał dziennie wiele kursów. Wielokrotnie w ciągu dnia pracy jeździł ze zbiorami z pól do magazynów., albo wywożąc obornik na pola. Pola gospodarstwa oddalone były od T.niekiedy o 8-10 km.

(dowód- zeznania świadków K. G. i Z. S. oraz odwołującego się k 19-20)

Sąd zważył co następuje:

Możliwość uzyskania emerytury przez mężczyzn przed ukończeniem 65 roku życia przewidywał do 31.12.2008 r. przepis art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (T.l. Dz. U. z 2015r. poz.748).

Obecnie osoby urodzone po 31.12.1948 r., które osiągnęły wiek wymieniony w art.32 i pracowały w szczególnych warunkach mogą przejść na emeryturę na warunkach przewidzianych w art. 184 wymienionej ustawy o ile spełnią warunek wykazania stażu pracy 25 lat dla mężczyzn i 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 01.01.1999 r. oraz nie przystąpią do OFF lub przekażą środki tam zgromadzona za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Dla celów ustalenia uprawnień do wcześniejszej emerytury za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych, Wiek emerytalny takich osób, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie ustawy oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. IJ. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zmianami), a także na podstawie przepisów

wykonawczych wydanych na podstawie wymienionych aktów.

Dla uzyskania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezbędne jest wykazanie co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na dzień 01.01.1999 r.

Aby wykonywaną pracę można było zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, musi to być rodzaj pracy wskazanej w załączniku A do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Praca ta, zgodnie z brzmieniem § 2 ust 1 wymienionego Rozporządzenia musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wymaganym na danym stanowisku.

Stosownie do ustępu 2 § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji., w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Pracodawca odwołującego informację na ten temat zawarł w świadectwie pracy z dnia 31.10.2001r. kwalifikując wykonywanie pracy w całym okresie jako wykonywaną szczególnych warunkach, ale dokument ten nie może być

honorowany bezkrytycznie, gdyż podlega ocenie jak każdy dokument prywatny. Dane w nim zawarte okazują się niezgodne nawet z informacją o czasie nabycia uprawnień do prowadzenia ciągników.

Kabina była nieresorowana, sztywna i nieuszczelniona, nie chroniła przed kurzem, hałasem i warunkami atmosferycznymi. Odwołujący się wykonywał tym ciągnikiem wszelkie prace transportowe i polowe.

Transport dotyczył w zasadzie własnych potrzeb gospodarstwa, tylko sporadycznie traktorzyści byli wynajmowani zimą do odśnieżania dróg przez (...). Odwołujący się poruszając się po drogach publicznych przewoził wszelkie materiały do produkcji rolnej i wyprodukowane w gospodarstwie płody rolne.

Wyłącznie pracami polowymi zajmował się w okresie wiosennym przez około 3-4 tygodni, podobny czas przy pracach jesiennych. Przy zbiorze rzepaku na przełomie czerwca i lipca oraz przy żniwach zajmował się transportowaniem zbioru do magazynów gospodarstwa, podczas gdy ścinaniem roślin na polach zajmowali się kombajnści. W okresie wykopków, przed godziną 7 rano koparką wykopywano ziemniaki, po czym po zebraniu ich przez uczniów przez cały dzień odwołujący się transportował rośliny z pola.

Odwołujący się dużo przemieszczał się po drogach publicznych gdyż odbywał dziennie wiele kursów. Wielokrotnie w ciągu dnia pracy jeździł ze zbiorami z pól do magazynów, albo wywożąc obornik na pola. Pola gospodarstwa oddalone były od T. niekiedy o 8-10 km.

(dowód- zeznania świadków K. G. i Z. S. oraz odwołującego się k 19-20)

Sąd zważył co następuje:

Możliwość uzyskania emerytury przez mężczyzn przed ukończeniem 65 roku życia przewidywał do 31.12.2008 r. przepis art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Tj. Dz. U. z 2015r. poz.748).

Obecnie osoby urodzone po 31.12.1948 r., które osiągnęły wiek wymieniony w art.32 i pracowały w szczególnych warunkach mogą przejść na emeryturę na warunkach przewidzianych w art. 184 wymienionej ustawy o ile spełnią warunek wykazania stażu pracy 25 lat dla mężczyzn i 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 01.01.1999 r. oraz nie przystąpią do OFE lub prześlą środki tam zgromadzone za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa

Dla celów ustalenia uprawnień do wcześniejszej emerytury za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Wiek emerytalny takich osób, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie ustawy oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zmianami), a także na podstawie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie wymienionych aktów.

Dla uzyskania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezbędne jest wykazanie co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na dzień 01.01.1999 r.

Aby wykonywaną pracę można było zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, musi to być rodzaj pracy wskazanej w załączniku A do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Praca ta, zgodnie z brzmieniem § 2 ust 1 wymienionego Rozporządzenia musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wymaganym na danym stanowisku.

Stosownie do ustępu 2 § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Pracodawca odwołującego informację na ten temat zawarł w świadectwie pracy z dnia 31.10.2001r. kwalifikując wykonywanie pracy w całym okresie jako wykonywaną w szczególnych warunkach, ale dokument ten nie może być honorowany bezkrytycznie, gdyż podlega ocenie jak każdy dokument prywatny, Dane w nim zawarte okazują się niezgodne nawet z informacją o czasie nabycia uprawnień do prowadzenia ciągników.

W sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach w oparciu o wszelkie dowody m. in. zeznania świadków (por. uchwała SN z 21 września 1984, sygn. akt II UZP 48/84 niepublikowana LEX nr 14630)

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, iż odwołujący wykonywał pracę na stanowisku traktorzysty nie jak podał zakład, pracy we wspomnianym świadectwie pracy, ale nie wcześniej niż od dnia 26.08.1974r. Pracował na tym stanowisku do 31.10.2001r.

Praca **kierowców ciągników** jako praca w szczególnych warunkach wymieniona została w wykazie A dział VIII poz. 3 stanowiącym załącznik do przytoczonego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami)

Uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia pracy traktorzysty w okresie jakiego dotyczy niniejsza sprawa (do 31.12.1998r) wiązała się z tym, że ciągniki nie były wówczas resorowane, co narażało kierowcę na wstrząsy przez cały dzień pracy. Ponadto wiadome jest powszechnie, że brak było kabin zabezpieczających przed wpływem warunków atmosferycznych, hałasem i kurzem.

Zapewne taki charakter pracy traktorzystów szkodliwy dla ich zdrowia zdecydował o umieszczeniu ich pracy w wykazie prac w szczególnych warunkach. Nie można dopatrywać się uzasadnienia dla umieszczenia w tym wykazie z uwagi na obciążenie psychiczne związane z poruszaniem się po drogach publicznych, skoro w tym samym miejscu wykazu wymieniono pracę kierowców ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych. Pojazdy te z istoty poruszają się po drogach publicznych w tylko w celu przemieszczenia do miejsca zasadniczej pracy, ich praca odbywa się w terenie, głównie na polach i budowach. Kierowca takiego pojazdu nie ma nawet możliwości by pracować stale i w pełnym wymiarze na drogach.

Poza tym gdyby uzasadnieniem umieszczenia w wykazie miała być praca w ruchu na drogach publicznych, to winni się tam znajdować wszelcy kierowcy, a nie tylko samochodów ciężarowych powyżej 3,5 ton.

Ponadto gdyby uzasadnieniem dla umieszczenia kierowców określonych pojazdów w wykazie prac w szczególnych warunkach miało być obciążenie psychiczne związane z uczestnictwem w ruchu publicznym, to inne jest ono w dużych aglomeracjach, a inne na wsiach. Nie miałyby racji bytu jednakowe potraktowanie wszystkich osób pracujących na tych stanowiskach i należałoby różnicować pracę w zależności od tego w jakich obszarach się kierowcy poruszali po drogach.

W ocenie sądu nie taki cel przyświecał ustawodawcy, ale miał on na względzie obciążenie kierowcy związane z uciążliwością obsługi danego pojazdu bez względu na to gdzie jeździł. Rodzaj wykonywanych usług nie może pracy odbierać szczególnego charakteru tylko z uwagi na miejsce wykonywania pracy.

W ocenie sądu nie ma więc przeszkód do zakwalifikowania pracy świadczonej przez odwołującego się w okresie od 26.08.1974r, do 31.12.1998r., na stanowisku kierowcy ciągnika do pracy w szczególnych warunkach mimo, że dział VIII dotyczy transportu, a zakład pracy odwołującego się należał do branży rolniczej, gdyż umiejscowienie pracy kierowców

ciągników we wspomnianym wykazie z pewnością uwzględniało charakter pojazdu, bez względu na branżę dla jakiej wykonywali pracę.

Nie ma znaczenia czy odwołujący się kierował ciągnikiem na drodze czy też w trakcie prac polowych, bo wykonywał również i w tym czasie takie same czynności kierowcy pojazdu jak podczas wykonywania usług transportowych, z takim samym narażeniem dla zdrowia na działanie czynników szkodliwych.

W prawidłowości takiego kwalifikowania pracy na stanowisku traktorzysty w rolnictwie (dokonywanego konsekwentnie przez tutejszy sąd) utwierdza niedawno wyrażone jednoznacznie stanowisko Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 463/12.

Sąd nie podziela stanowiska wyrażanego przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w innym składzie gdyż jest odosobnione na tle orzecznictwa w kraju.

W ocenie Sądu, nawet jednak gdyby za takim rozumowaniem, że praca traktorzysty jest pracą w szczególnych warunkach tylko gdy wykonywana jest w ruchu publicznym, to uwzględniając informacje o rozmiarze czasowym robót transportowych i polowych można przyjąć, że prac stricte transportowych świadczonych w pełnym wymiarze czasu pracy było w przypadku odwołującego się średnio rocznie co najmniej 8 miesięcy, Tylko bowiem przez maksymalnie 4 miesiące rocznie istniała potrzeba wykonywania przez traktorzystę wyłącznie prac polowych, choć i tak najczęściej nawet to wiązało się z koniecznością przemieszczania się po drogach publicznych.

Wobec powyższego zakładając po 8 miesięcy w roku pracy stale i w pełnym wymiarze wykonywanej stricte w transporcie na przestrzeni od 26.08.1974r. do 31.12.1998r. należy przyjąć, że odwołujący wykazał okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach.,

Poza sporem jest, że odwołujący spełnia warunek nie przynależności do OFE, ukończył 60 rok życia w dniu (...), oraz przepracował wymagany ogólny okresu zatrudnienia tj, co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1,01,1999r, Odwołujący wykazał bowiem na ten moment okresy składkowe i nieskładkowe w ilości 26 lat 7 miesięcy i 5 dni.

Odwołujący spełnił zatem warunki wymienione w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe Sąd uwzględnił odwołanie i przyznał odwołującemu emeryturę poczynając od dnia (...), czyli od spełnienia ostatniego z warunków jakim jest ukończenie wieku 60 lat (wniosek złożony był 28.07.2015r)

Na podstawie art.477¹⁴ § 2 kpc orzeczono zatem jak w pkt. 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w pkt,2 wyroku na podstawie art. 108 § 1 kpc i 98 kpc. Zgodnie z § 11 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez radcę prawnego (Dz.U.2015 poz. 1078) stawka minimalna w sprawie z ubezpieczenia społecznego wynosi 180 zł, a biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika odwołującego się Sąd zasądził od ZUS zwrot kosztów w wysokości podwójnej stawki minimalnej.